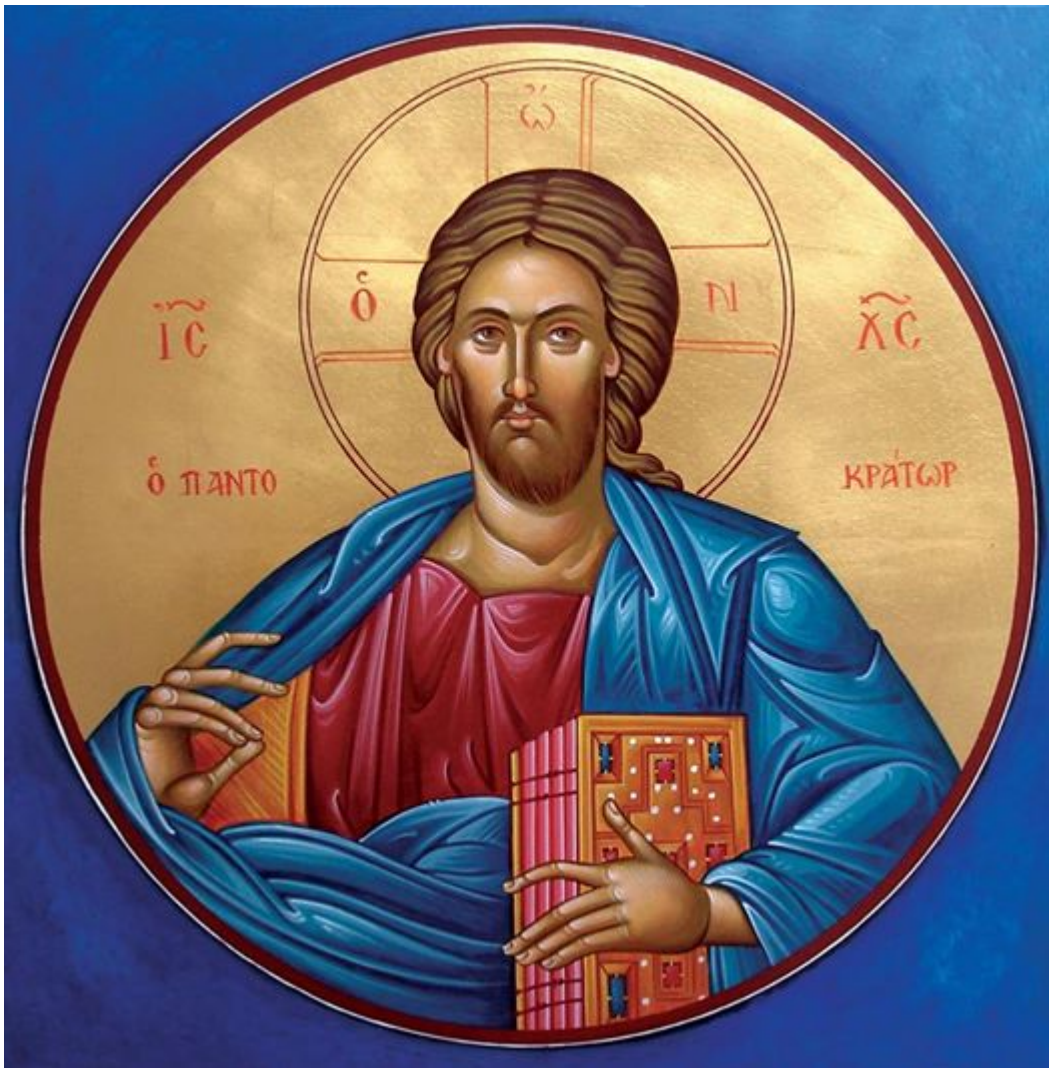

Η Μεγάλη Δοξολογία.

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

«Δόξα σοι τω δείξαντι το φως, δόξα εν υψίστοις Θεώ, και επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία».

Η Δοξολογία ψάλλεται στο μεταίχμιο μεταξύ του Όρθρου και της θείας Λειτουργίας. Είναι ένας περιεκτικότερος δοξολογικός ύμνος προς τον Τριαδικό Θεό, μια ορθόδοξη προσευχή προς τον Πλάστη και Σωτήρα μας.

Η δοξολογική ανύμνηση του Θεού είναι το έργο των αγγελικών φύσεων στον ουρανό. Τα μακάρια πνεύματα, εισελθόντα μετά τη δοκιμασία τους στο χώρο της άφθορης θείας δόξας και καταλαμπόμενα από το τρισήλιο φως της θεότητας, ως φώτα δυνατά δεύτερα μετά το πρώτο άπειρο και μακάριο φως, αναλύονται σε ατελεύτητο ύμνο της θείας μεγαλοσύνης, την οποία ελεύθερα υπηρετούν. Το διακονικό έργο των αγγέλων είναι παράλληλα και έργο δοξολογικό. Αλλά και των

ανθρώπων το έργο, που είναι πλάσματα της Σοφίας του Θεού, είναι ομοίως δοξολογικό και ευχαριστήριο, μάλιστα μετά το απολυτρωτικό έργο του σαρκωθέντος Λόγου του Θεού, που σταυρώθηκε για τη σωτηρία τους.

«Δόξα σοι τω δείξαντι το φως». Στο στίχο αυτό η ορθόδοξη ψυχή δοξάζει το Θεό που έδειξε το φως· το φυσικό φως που δημιουργήθηκε πριν απ' όλα, στο οποίο θάλλει και ζωογονείται η κτίση και έξω από το οποίο υπάρχει το σκότος, η νέκρωση και ο θάνατος. Το φως με τη φωτιστικότητα και τη θαλπωρή του είναι η βάση κάθε ζωικής φύσεως, το πρώτιστο και το μεγαλύτερο αγαθό που έχουμε από τον Πλάστη μας. Νιώθοντας τη ζωογόνο θαλπωρή του, ο άνθρωπος ανατείνει αυθόρμητα στο φωτοδότη Δημιουργό, τον οποίο δοξάζει για την τόσο μεγάλη δωρεά του.

Παράλληλα όμως η δοξολογική ανύμνηση μπορεί να έχει αναφορά και στο άλλο φως, το μυστικό και αθέατο, που απορρέει αΐδια από την άπειρη ουσία του Θεού και καταλάμπει τις καθαρές πνευματικές φύσεις, το φως το ιλαρό και ανέσπερο, η άκτιστη ενέργεια του Χριστού και η μακάρια δόξα της Τριάδος, στους κόλπους της οποίας αναπαύονται τα κτιστά όντα και μάλιστα οι αμόλευτες πνευματικές φύσεις, και από την οποία αποκλείονται μόνον οι ακάθαρτες ψυχές, τα σκοτεινά πνεύματα της αποστασίας και οι πωρωμένοι στην κακία άνθρωποι.

Ο Θεός, που είναι φως και έδειξε το φως, βρίσκεται στους ουρανούς, στα «ύψιστα». Εκεί προσπαθεί να τον φθάσει η δοξολογική ανύμνηση της Εκκλησίας. Τι εννοούμε όμως εντοπίζοντας τον Θεό στα ύψιστα; Ο Θεός, ως άπειρο και απόλυτο ον, δεν μπορεί φυσικά να εντοπισθεί πουθενά. Πληροί τα πάντα και βρίσκεται πέρα και έξω από τα πάντα. Δεν σχετίζεται από τίποτε ο Θεός, γιατί είναι φύση ακατάσχετη. Ούτε βρίσκεται πουθενά, όπως εμείς χαρακτηρίζουμε τις φυσικές καταστάσεις στο χρόνο και τον τόπο που ζούμε. Παρόμοιες ιδέες, που σχετικοποιούν τον απόλυτο Θεό, είναι ανάξιες της θείας απειρίας. Τα «ύψιστα», όπως και το «εν ουρανοίς» της Κυριακής προσευχής που αναφέρονται στην κατοίκηση του Θεού, δεν είναι εκφράσεις πραγματικές και ουσιαστικές, αλλά περιγραφές ανθρωπομορφικές (δηλαδή όπως εμείς φανταζόμαστε ότι είναι ο Θεός), συμβατικές και σχηματικές, που θέλουν να παραστήσουν κάποια αλήθεια, που δεν μπορεί αλλιώς να εκφραστεί από τον πεπερασμένο άνθρωπο.

Έτσι με αυτές προσπαθούμε να παραστήσουμε τη δόξα και τη μεγαλοπρέπεια του Θεού, τον οποίον εντοπίζουμε με τη φαντασία μας στα υψηλά, στο «χώρο» όπου ενδιαιτώνται οι άγγελοι, η αστράφτουσα δορυφορία του «εν υψηλοίς» οικούντος Δεσπότη της κτίσεως. Παράλληλα διά των φράσεων αυτών θέλουμε να τονίσουμε την απόλυτη υπερβατικότητα, καθαρότητα και αγιότητα του Θεού, ο οποίος είναι απόμακρος, όχι με την έννοια της αδιαφορίας για τα πλάσματά του, αλλά γιατί η

φύση του βρίσκεται πολύ μακριά από την ηθική ακαθαρσία και την αμαρτωλότητα της γης. Όποιος βρίσκεται ψηλά, δεν κοινωνεί με τα ευτελή και χαμαίζηλα. Είναι άγιος.

Ο «εν υψίστοις οικών» Θεός, ο απόμακρος και χωρισμένος από τη χθαμαλότητα της εγκόσμιας πραγματικότητας, δεν έχει καμιά αναφορά προς τα πράγματα της γης; Ασφαλώς έχει. Σ' αυτό μας προσανατολίζει η συνέχεια του δοξολογικού στίχου, «και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία».

Ο Θεός μπορεί μεν να μην έχει καμιά σχέση με την αμαρτωλή γη, όμως δεν παύει ο κόσμος να είναι έργο των χειρών του και αντικείμενο της θείας του πρόνοιας. Πρόκειται για τις εξωτερικές ενέργειες του Θεού με επίκεντρο την τύχη των λογικών πλασμάτων του, τα οποία ελεύθερα απομακρύνθηκαν από το θέλημά του και περιέπεσαν υπό το κράτος των δαιμονικών φύσεων.

Οι στίχοι ακριβώς αυτοί αποτελούσαν το νικητήριο μήνυμα, που έψαλαν οι άγγελοι κατά τη νύχτα της γεννήσεως του Χριστού, όταν ο ουρανός αγκάλιαζε τη γη και φωτίζονταν τα πέρατα από την αστραπή του Θεού. Το μήνυμα της γεννήσεως του Χριστού ήταν μήνυμα ειρηνικό· «και επί γης ειρήνη». Ήταν το μήνυμα ειρήνης του Θεού σ' ένα κόσμο σπαρασσόμενο από τον πόλεμο και τα μίση, από το πύρωμα της έχθρας και το αγρίεμα της φύσεως, από το σκορπισμό της αμαρτίας και την κακουργία των δαιμονικών φύσεων. Με την ενέργεια της θείας ενανθρωπήσεως εγκαθίσταται στη γη η συμφιλίωση Θεού και ανθρώπων. Οι άνθρωποι γαληνεύουν στην ειρήνη του Θεού. Μαλακώνει η ζωή τους. Ελευθερώνονται από το αγκάλιασμα της φθοράς και του θανάτου. Φτερώνονται από τη μεγάλη χαρά και την ελπίδα της απολυτρώσεως. Νιώθουν παιδιά αγαπητά του Θεού. Ειρηνεύουν μεταξύ τους, με την εξωτερική φύση, με τον Θεό. Ζουν στη διάσταση της αγάπης, που έφερε στον κόσμο η σάρκωση της μεγάλης Αγάπης. Ο Χριστός είναι το κέντρο της συμφιλίωσης και της ειρήνης, της ειρήνης που υπερέχει «πάντα νουν», το κέντρο συνοχής και επανενώσεως «των διεστώτων», που επιτεύχθηκε στο ξύλο του σταυρού.

Και όλ' αυτά, γιατί με την ειρήνη που εγκαταστάθηκε στον κόσμο με τη γέννηση του Χριστού, σαρκώνεται η αγαθή βούληση του Θεού μεταξύ των ανθρώπων «εν ανθρώποις ευδοκία». Αυτό που πάντα ήθελε ο Θεός για τη σωτηρία του κόσμου και ήταν κρυμμένο στο απειρόσοφο σχέδιο της προαιώνιας θείας του βουλής, τώρα γίνεται πραγματικότητα. Ο Θεός γίνεται άνθρωπος και σηκώνει τον άνθρωπο ψηλά στο Θεό. Γίνεται γνωστό το θέλημά του στους ανθρώπους, οι οποίοι καλούνται να αγιάζουν το Όνομά του, πράττοντας τις βουλές και το νόμο του, ακριβώς όπως γίνεται στον ουρανό με τους αγγέλους (Κυριακή προσευχή). Η θεία ευδοκία δημιουργεί μια νέα διάσταση ζωής για τα λογικά πλάσματα του Θεού πάνω στη γη,

εμψυχωμένη από την αλήθεια και το Νόμο του Θεού, που είναι προάγγελος ελεύσεως της θείας βασιλείας. Στη διάσταση αυτή η αμαρτία απονευρώνεται, χάνεται. Ζει και υπάρχει μόνο εκείνο που θέλει ο Θεός. Το βούλημα του διαβόλου (κατ' αρχήν φυσικά) εξαφανίζεται.

«Υμνούμεν σε, ευλογούμεν σε, προσκυνούμεν σε, δοξολογούμεν σε, ευχαριστούμεν σοι διά την μεγάλην σου δόξαν».

Ο δοξολογικός ύμνος συνεχίζεται. Με τέσσερα συνώνυμα ρήματα η ψυχή εκφράζει τη λατρεία της στον Κύριο της δόξης. Ο ύμνος, η ευλογία, η προσκύνηση, η δοξολόγηση και η ευχαριστία συνθέτουν το περιεχόμενο της δοξολογικής προσευχής της Εκκλησίας. Η δόξα του Τριαδικού Θεού είναι το στοιχείο εκείνο που χαρακτηρίζει την ορθόδοξη λατρεία. Είναι διάσπαρτη στην ασματική ακολουθία της.

«Δόξα Πατρί και Υιώ και αγίω Πνεύματι», ψάλλει σε κάθε στιγμή η ορθόδοξη ψυχή. Ψάλλει τη δόξα της Τριάδος που είναι διάχυτη στο σύμπαν. Τόσο στα μικρά πλάσματα όσο και στα μεγάλα. Σε ό,τι ζει και κινείται, στις μικρές πνοές και τις μεγάλες· σε ό,τι έχει ουσίωση στα όντα ανακλάται η δόξα του Θεού, στα έργα του που βγήκαν από την ακτίνα της θείας του ενέργειας. Όλα ανυμνούν τη θεία μεγαλοσύνη, τη σοφία, την αγαθότητα και τη θεία παντοδυναμία. «Οι ουρανοί διηγούνται δόξαν Θεού, ποίησιν δε των χειρών αυτού αναγγέλλει το στερέωμα», αναφωνεί έκπληκτος ο Ψαλμωδός, ατενίζοντας τις ομορφιές της κτίσεως, που ανακλούν το άφθιτο κάλλος του Θεού· για να προσθέσει· «Ως εμεγαλύνθη τα έργα σου, Κύριε, πάντα εν σοφία εποίησας».

Κυρίως όμως ο άνθρωπος, το τελειότερο πλάσμα, που φέρει μέσα του όλες τις ομορφιές και τις χάρες του Θεού, η εικόνα και ομοίωση του πλάστη, ανυμνεί τον Θεό για την περίοπτη θέση που έχει στη φυσική κτίση και το μεγάλο προνόμιο να συγγενεύει προς το δημιουργό του. Και όχι μονάχα γι' αυτό, αλλά και για την ιδιαίτερη θέση που κατέχει στην αγαθότητα και την πρόνοιά του, στο γεγονός ότι ο Υιός του Θεού γεννήθηκε άνθρωπος και πέθανε γι' αυτόν, όταν ο ίδιος ασυλλόγιστα απομακρύνθηκε από την αυλή του Πατέρα και χάθηκε στην ερημιά της αποστασίας και του πνευματικού θανάτου. Έτσι η θριαμβική ανύμνηση της δόξας του Θεού που συγκρατεί και συνέχει τα πάντα, καταλήγει σ' ευχαριστία για την άπειρη θεία δωρεά, που πνίγει τον άνθρωπο. Τα δύο αυτά είναι αλληλένδετα. Ο άνθρωπος, έκθαμβος μπροστά στο μεγάλο θαύμα του Θεού και χωρίς ουσιαστικά να μπορεί να το κατανοήσει και να το ερμηνεύσει, και μη μπορώντας τίποτε άλλο, κάνει τραγούδι τη δόξα του Θεού, εκφράζοντας έτσι το θαύμα που διαδονεί την καρδιά του, και τα αισθήματα συγκινήσεως που κατακλύζουν την ψυχή του· ενώ παράλληλα ευχαριστεί τον Πλάστη του για την απειρία των δωρεών και των

θαυμασίων του.

«Μέγας ει, Κύριε, και θαυμαστά τα έργα σου, και ουδείς λόγος εξαρκέσει προς ύμνον των θαυμασίων σου», αναφωνεί με εκστατικό δέος η Εκκλησία προς τον πάνσοφο δημιουργό της. «Ευλογημένη η βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του αγίου Πνεύματος», αρχίζει τη Λειτουργία της η Εκκλησία. Αυτά και άλλα πολλά συνθέτουν τη δοξολογική λατρεία της Ορθοδοξίας. Δόξα μαζί και ευχαριστία, ανύμνηση και ευχαριστήριοις αίνοις για τις δωρεές και την άπειρη σοφία του τριαδικού Θεού.

«Κύριε Βασιλεύ, επουράνιε Θεέ, Πάτερ παντοκράτορ· Κύριε Υιέ μονογενές, Ιησού Χριστέ, και Άγιον Πνεύμα».

Στο στίχο αυτό γίνεται μνεία του Τριαδικού Θεού της πίστewς, ο οποίος αποτελεί το κέντρο της δοξολογίας της Εκκλησίας. Οι πιστοί υμνολογούμε τον έναν τρισυπόστατο Θεό, τον Πατέρα, τον Υιό και το Πνεύμα το άγιο. Η τριπλότης των υποστάσεων στην αγία Τριάδα δεν παραβλάπτει την ενότητα της θείας ουσίας. Οι υποστάσεις ή τα πρόσωπα είναι θεοπρεπείς διακρίσεις στη θεότητα, που εκφράζουν τον τρόπο υπάρξεως του ενός Θεού, χωρίς να καταστρέφουν την απλότητα της θείας ουσίας, να επιφέρουν δηλαδή σ' αυτήν σύνθεση και μερισμό, όπως συμβαίνει στα κτιστά όντα. Επομένως ένας είναι κατ' ουσίαν ο Θεός και όχι τρεις. Στο δόγμα μας δεν έχουμε τριθεϊσμό, όπως πολλοί συνήθως το κατηγορούν με περισσή επιπολαιότητα και άγνοια.

Βέβαια η ενότητα στην Τριάδα, όπως κι αν μελετηθεί, παραμένει απρόσιτο μυστήριο, στο οποίο δεν μπορεί να αναχθεί ο φυσικός ανθρώπινος νους. Είναι δόγμα που το δεχόμαστε με την πίστη μας, παρ' ότι ενδεχομένως το απορρίπτουμε με το λογικό μας. Ούτε πάλι οι υποστάσεις είναι χρονικές διακρίσεις στο Θεό, αλλ' αΐδιες σχέσεις, μη επιδεχόμενες το πρότερο και το ύστερο στην τριαδική θεότητα. «Άμα Πατήρ, άμα Υιός, άμα και Πνεύμα το άγιον» είναι ο καθιερωμένος τύπος που εκφράζει τις θεοπρεπείς σχέσεις των προσώπων στη θεότητα.

Η πρώτη υπόσταση είναι ο Πατήρ. Λέγεται έτσι γιατί γεννά τον Υιό και εκπορεύει το Πνεύμα το άγιο. Είναι άναρχος και αγέννητος. Είναι η «πηγαία θεότης» από την οποία προέρχονται τα άλλα δύο πρόσωπα της αγίας Τριάδος. Δεν είναι υπέρμετρος των δύο άλλων προσώπων, τα οποία, ως φέροντα την ίδια ουσία (ομοούσια) είναι ομότιμα και ομοδύναμα με αυτόν. Παρόλο ότι τα πρόσωπα διακρίνονται μεταξύ τους (υπάρχει δηλαδή διαφορά στον τρόπο υπάρξεώς τους· τη φύση της οποίας αγνοούμε), παράλληλα συνάπτονται με την αγαπητική αλληλεπεριχώρησή τους. Κάθε πρόσωπο δηλαδή εμπεριχωρεί και εμπεριχωρείται από τα δύο άλλα, κ.ο.κ.

«Κύριε Βασιλεύ, επουράνιε Θεέ, Πάτερ παντοκράτωρ». Ο στίχος χαρακτηρίζει τον Πατέρα Κύριο, Βασιλέα, επουράνιο Θεό, Πατέρα παντοκράτορα. Όλα εκφράζουν την άπειρη δύναμη και εξουσία του. Είναι Κύριος. Όλα είναι υποταγμένα στην κυριότητά του. Δεν υπόκειται σε καμιά άλλη δύναμη έξω από αυτόν, γιατί τέτοια δύναμη δεν υπάρχει. Μόνο τα δημιουργήματα υπάρχουν, τα οποία όμως δεν έχουν αυτοτέλεια, είναι πλασμένα από τη θεία του ενέργεια και ως πλάσματά του υπακούουν σ' αυτόν. Ο Πατήρ είναι Βασιλεύς. Άρχει επί των κτισμάτων του, βασιλεύει στην κτίση και στα πέρατα, το θείο του θέλημα είναι ρυθμιστικός παράγων του σύμπαντος, κυρίως των λογικών πνευματικών φύσεων. Ό,τι υπάρχει είναι δούλο στη θέλησή του, υπήκοο στη βουλή και τα προστάγματά του. Καμιά δύναμη δεν μπορεί ν' αντικρούσει τη βασιλική του ιδιότητα.

Είναι παράλληλα Θεός επουράνιος. Βρίσκεται στους ουραμούς, σχηματική έκφραση που σημαίνει τη μεγαλοπρέπεια και τη δόξα του, καθώς και την απόλυτη αγιότητά του, το γεγονός ότι είναι απομακρυσμένος από την αμαρτία και την κακότητά της.

Είναι, τέλος, Πατήρ παντοκράτωρ. Δεν είναι αυθαίρετος δυνάστης ο Θεός, όπως αυθαίρετοι είναι οι ηγεμόνες της γης, αλλά πατέρας στοργικός, πλήρης αγάπης για ότι πλάστηκε από τα χέρια του, και κυρίως για τη λογική εικόνα του, τον άνθρωπο. Δεν είναι όμως πατέρας αδύναμος, ο οποίος να κάμπτεται από την όποια περίπτωση, αλλά παντοκράτωρ, παντοδύναμος. Τίποτε δεν μπορεί ν' αντισταθεί στο θέλημά του, να ματαιώσει τη βουλή του. Επομένως το πλάσμα μπορεί να εμπιστεύεται την πρόνοια και την αγάπη του, γιατί είναι Πατέρας που αγαπά και θέλει και δύναται. Και μπορεί να συντηρήσει και να προστατεύσει τα παιδιά του στις όποιες ανάγκες και δυσκολίες τους.

Κατόπιν χαρακτηρίζεται ο Λόγος ως Κύριος, Υιός μονογενής, Ιησούς Χριστός. Ο χαρακτηρισμός «Υιός μονογενής» αναφέρεται στη θεολογική Τριάδα. Ο Λόγος είναι ο Υιός ο μονογενής του Πατρός. Ο Πατήρ δεν έχει πολλούς υιούς. Έχει έναν και μόνο, τον οποίο γεννά αϊδίως από την άπειρη ουσία του. Η γέννηση του Υιού είναι θεοπρεπής. Ουδέν πάθος υφίσταται ο Πατήρ γεννώντας τον Υιό. Είναι γέννηση απαθής και άφθαρτη. Η γέννηση είναι το υποστατικό ιδίωμα του Υιού, το οποίο είναι ακοινώνητο και αμετάδοτο. Μόνο ο Υιός γεννάται από τον Πατέρα και κανένας άλλος. Είναι δε η γέννηση του Υιού αναγκαία στη θεότητα. Δεν γεννάται ο Υιός επειδή το θέλει ο Πατήρ. Αντίθετα, τα κτίσματα προέρχονται από τη δημιουργική θέληση του Θεού. Υπάρχουν στο μέτρο που θέλει ο Θεός να υπάρχουν, ο οποίος και τα δημιουργεί εκ του μηδενός. Αν δεν θέλει να τα δημιουργήσει, δεν μπορούν να έλθουν στο είναι, να υπάρξουν. Ο Υιός όμως υπάρχει κατ' ανάγκη στον Πατέρα, ο οποίος δεν μπορεί να νοηθεί Πατήρ, χωρίς τον Υιό. Αυτό δεν μπορούσε να το καταλάβει ο Άρειος, ο οποίος δεχόταν τον Λόγο ως κτίσμα του

Πατρός. Δεν μπορούσε να εννοήσει την αιδιότητα της υπάρξεως του Υιού, διότι αυτό θα συνεπαγόταν αυτόματα και τη θεότητά του.

Ο χαρακτηρισμός «Ιησούς Χριστός» αναφέρεται στον ενανθρωπήσαντα Υιό και Λόγο του Θεού. Ο Λόγος έγινε αληθινός άνθρωπος, για να ζήσει επί της γης και να λυτρώσει το γένος από το ζυγό της δουλείας της αμαρτίας, από τη φθορά της φύσεως και τη νέκρωση του πνευματικού θανάτου. Εκφράζει το στάδιο της ταπεινώσεως του Λόγου, την άφατη κένωσή του και το πάθος του για να κληρονομήσουμε εμείς τον πλούτο της θεότητάς του, τα ευχήματα της λαμπρότητας και της θείας δόξας του. Σημαίνει την πλήρη ανάληψη της ανθρώπινης φύσεως, την οποίαν ένωσε και θέωσε στο αίδιο πρόσωπό του. Ο Χριστός είναι ο Σωτήρας του κόσμου. Αυτόν λατρεύει με πανηγυρική χαρά, δοξάζει και ανυμνεί το λυτρωμένο σώμα της Εκκλησίας. Είναι η χαρά, η λύτρωση και η ελπίδα της.

Τέλος στην Τριάδα εντάσσεται, τρίτο κατά σειρά, το «Άγιον Πνεύμα». Το Πνεύμα εκπορεύεται αιδίως εκ του Πατρός. Είναι Θεός εκ Θεού αληθινός. Δεν υποτάσσεται στον Πατέρα ούτε και στον Υιό. Είναι Πνεύμα ευθές και ηγεμονικό. Είναι άγιο και πηγή αγιότητος. Η χάρη του στηρίζει τα όντα, τα οποία συνάπτει με τη θεότητα. Τελειοποιεί το έργο, που προέρχεται «εκ Πατρός δι' Υιού». Η εκπόρευσή του είναι διαφορετική από τη γέννηση του Υιού. Σε τί συνίσταται όμως η διαφορά αγνοούμε. Εκπορεύεται εκ μόνου του Πατρός και πέμπεται εγχρόνως στη γη διά του Υιού, προς τελείωση του έργου της απολυτρώσεως.

Το Filioque, ότι δηλαδή το Πνεύμα εκπορεύεται και εκ του Υιού, είναι λατινική αντίληψη λαθεμένη, κορυφαία αίρεση τριαδολογική. Το Πνεύμα το άγιο είναι η ψυχή της Εκκλησίας, η αρχή αγιασμού του σώματός της και των επί μέρους πιστών. Η Εκκλησία ζει και κινείται με τα χαρίσματα και τις διακονίες που χορηγεί σ' αυτήν το Πνεύμα το άγιο, το οποίο την οδηγεί «εις πάσαν την αλήθειαν». Με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος αγιάζονται οι πιστοί, θεοποιούμενοι.

Τον έναν τρισυπόστατο Θεό, τον Θεό που φανέρωσε στους ανθρώπους ο σαρκωθείς Λόγος του Θεού, τον Πατέρα, τον Υιό και το Πνεύμα το άγιο, με κύματα πανηγυρικής χαράς και ευχαριστήρια ευγνωμοσύνη, πανηγυρίζουμε οι πιστοί στη Δοξολογία μας, που ψάλλουμε στις ιερές ακολουθίες της Εκκλησίας μας.

Ανδρέα Θεοδώρου, Ομοτ. Καθηγητού Παν/μίου Αθηνών
«Η Μεγάλη Δοξολογία» (Θεολογικό σχόλιο)

Πηγή: askitikon.eu